

Neînțelegere

Revista Ideei, 1908, Nr. LXXI (1)

Mina Neuwirth

1908

O discuție aprigă, care să ceară tocmai o intervenire prea serioasă, o discuție aprigă între socialism și anarhism, ca doctrine extra-antagoniste, nu s-a încins sau măcar, în clipa actuală, nu dăinuiește, sau nu ie generalizată la noi. Cu toate astea, dezvoltările ce urmează, pe care eu unul le-aș fi făcut poate mai circumspecte să nu cobor însemnătatea nici uneia dintre cele două doctrine, deopotrivă de argumentabile după mine, și ca concomitente adică ca dăinuind laolaltă ca succesive în aplicare, dezvoltările ce urmează, o discuție nestăpânită între aceste doctrine ar putea-o cel puțin, preveni.

P. M.

O luptă necurmată se dă în marea arenă pământescă, o luptă înverșunată între asupriți și asupritori. Și tot ce simte, tot ce cugetă cu adevărat, este de partea celor ce luptă pentru dezrobire și ridicare, împotriva celor ce luptă întru apărarea sclaviei și înjosirii. Două armate stau pururea gata de încăierare: una ce vrea să conserve, alta ce vrea să desființeze o anumită stare de lucruri. Un fapt curios se observă însă; pe când soldați armatei conservatoare sunt totdeauna gata a-și da mâna fără a categorisi pe indivizi pentru a lupta împotriva dușmanului comun, soldații armatei de desființare, armatei progresului, se clasează, se diferențiază, dese ori refuză a se ajuta sau refuză ajutorul, atunci când ar trebui acest ajutor să-l primească.

Conservatorii, liberalii, radicalii, sunt frați pentru a se apăra de dușmanii lor, social-democrați, socialiști revoluționari, anarhiști. De ce aceștia din urmă sunt pururea în ceartă? Să cercetăm: fiecare din acești oameni, apără o doctrină. Minunat. Trebuie să existe cât mai multe păreri, cât mai multe idei, pentru că adevăratul progres nu stă în uniformizare, ci din potrivă. Însă acești oameni fac păcatul de-a fi sectari, de-a se închide în doctrina lor, a se închina ei și a nu mai admite cu niciun chip, alta. Acesta ie un mare, un foarte mare rău.

Astăzi asistăm la lupta ce se dă, în străinătate, între socialiști și anarhiști, luptă despre care avem dureroasa conștiință că dăunează clasei asuprite. Și, cum se simte, parcă această luptă cam începe a încerca să-și întindă mrejele și la noi. De aceea vreau să arăt că ea nu e de niciun folos, și că departe de a aprinde zăzania ar fi mai bine să ne ferim de acest soi de activitate. Nu mă voi ocupa prea mult de social-democrați, acești extra-legaliști, care vor ca totul să se îplinească pe cale pașnică, pe cale legală.

Ce este legea și cine cunoaște legea? Legea e voința burgheziei, pe care nimeni n-o cunoaște, dar căreia toți trebuie să se supună. Muncitorii nu și-au făcut legi și deci nu au ce să respecte. Dar nici burgheziei nu respectă legile, legile făcute de ei chiar când e chestia să lovească în muncitori. Ei lovesc în lege fără de frică, dovedind astfel că voința lor e singura lege, voința lor care poate îmbrăca orice formă le place, sancționată sau nu, după gustul lor.

Pentru a arăta că-i de prisos a te îndruma după lege, deoarece chiar burgheziei te scot din ea, voi arăta, ca ilustrație tipică, cazul unui prefect român. El închide un local al muncitorilor și arestează pe vreo câțiva. După lege n-are dreptul dar el o face. Ce-i de făcut? Să fie tras la răspundere. Dar, un avocat, un om care cunoaște legea, arată zădărnicia acestei încercări. Procurorul decide dacă poate sau nu să fie tras la răspundere prefectul. Și cum acesta e cel mai bun prefect, se înțelege...S-ar putea interveni pe la alte instanțe, dar chițibușăria legii intervine, și toată strădania cade în baltă.

Ei, ce faceți acum, domnilor social-democrați? Muncitorii să facă manifeste? De multe ori nu are efect și burghezia se încăpățânează. Atunci cum rămâne? Muncitorii să se resemneze? Atunci mai bine ne facem popi, ca să propovăduim asta, căci ca luptători nu ne prinde. Soluția logică e ca muncitorii să nu țină seama de lege și să facă cum cred mai bine... De la acest punct nu mai putem vorbi de social-democrați, pentru că ieșim din sfera lor de acțiune. Rămân socialiștii, revoluționarii și anarhiștii. Atât unii cât și alții, recunosc că nimic bun nu se poate înfăptui fără revoluție. Chiar dacă prin sindicate se urcă salariul lucrătorilor, urcarea rentei pământului, scumpirea alimentelor, a chirilor etc., echivalează urcarea, de multe ori o întrece, micșorând salariul.

Revoluționarii recunosc adevărul acesta și singura soluție pe care o dau chestiei sociale e: Revoluția. Cu toate acestea, deși s-ar părea că o înțelegere domnește, totuși socialiștii revoluționari și anarhiștii nu

se-nțeleg. Din ce pricină? Din pricină că, după revoluție, ei vor ca societatea să îmbrace o anumită formă preconizată în diferite sinteze din doctrinele lor, formă care din păcate se deosebește. Asta-i ciudat: vrei să arăți haina pe care va trebui să o poarte o societate ce trebuie să se nască de-abia, și te certi de pe acum că haina ta va fi prea strâmtă și a ta prea largă. N-ai luat nicio măsură, n-ai încercat nimic și vrei, cu de-a sila, să se zică că va îmbrăca haina ta, musai pe a ta. Poate că copila va fi pipernicită și se va pierde în haină, sau va fi plină de viață, voinică, și haina va să plesnească pe ea: nici nu vrei să admiti. Tu ești croitor cu renume, și reputația ta cere ca haina să se numească bună.

Cearta dintre anarhiști și socialiștii revoluționari mi se pare fără noimă. Ei se ceartă pentru abstracții și uită lupta reală, concretă în care trebuie să-și dea mâna. Ca să nu fiu rău înțeleasă, mă explic: după mine, anarhia, ar fi cel mai sublim ideal. Ar fi starea cea mai perfectă la care ar putea ajunge omenirea. Când va ajunge omenirea la anarhie? Nu știm. Asta nu poate îndreptăți pe nimeni însă a spune că-i utopie sau vis. Tot așa nu știm când vom ajunge la socialism sau când și cum va avea loc Revoluția.

Un lucru știm cu siguranță. Bazați pe observarea trecutului omenirii, știm că societățile omenești, în mersul evolutiv spre progres, îmbracă diferite forme. Cea mai perfectă formă pe care o poate îmbrăca societatea omenească, cred eu c-ar fi anarhia. Pentru mine perfecția și anarhie sunt sinonime. Poate că după realizarea acestei ultime stări de progres specia umană se va stinge sau pământul se va nimici. Cine știe? Sau poate că această stare se va perpetua la infinit. Cine poate spune, da sau nu?

Prin urmare anarhiștii trebuie priviți cu simpatie, pentru că ei sunt pionierii ultimei stări de progres, celui mai sublim progres pe care-l poate concepe cineva. Ei ne pregătesc, ne învață să înțelegem, să înfăptuim acest progres, pentru că el nu ne va veni de-a gata din cer, ci noi trebuie să-l realizăm. Mi se va răspunde însă că această stare va fi foarte târzie, că acum e un vis și că anarhiștii ar fi cu mult mai logici, mai în acord cu știința, dacă s-ar face socialiști. El bine nu-i așa.

Socialiștii vor un stat, cei care precizează că vor un stat, care să aibă un anume fel de producție și un anume fel de repartitie, infinit mai superioare celor de azi. De unde știu însă socialiștii aceștia, că ei ar fi mai științifici decât anarhiștii? Știu ei data când se va putea înfăptui acest sistem? Se va înfăptui el după revoluție? Cine poate ști cu siguranță dacă se va îmbrăca sau nu asemenea formă? Poate ca însăși revoluția ne va sili să procedăm astfel. Afară de asta, știm noi când va avea loc Revoluția, ce cauze o vor naște, cum va izbucni, ce va influența asupra ei, de va fi numai în Europa sau mondială, cum o admite Bakunin, cum se va termina și ce eră va trebui să încoroneze?

Totul este numai presupuneri, numai abstracții. Poate până atunci știința va fi realizat un atât de mare progres, încât chimia va fi în stare să combine, într-o pastilă, nutriția pentru o zi. Atunci ce rațiune științifică va mai avea socialismul, cu statul, cu repartizarea, și celelalte, căci nici monede nu vor mai fi, metalul servind ca nutriment mineral? Dacă nu se știe cu siguranță, în condițiile în care va avea loc revoluția, mentalitatea oamenilor ce o vor aduce la îndeplinire, și altele și altele ce stau în strânsă legătură cu asta, atunci pentru ce anarhiștii ar fi mai logici, făcându-se socialiști?

Anarhiștii nu pot ceda nimic, socialiștilor, din idealul lor, pentru că idealul lor e mai superior și tot atât de întemeiat pe știință, ca și cel socialist. Însă anarhiștii nu trebuie să fie pentru asta sectari, să se închidă în doctrina lor și să nu mai iasă din ea, să se închine ei. Un anarhist trebuie să fie un cugetător, un om liber, care nu vrea să fie stingherit, nici el, nici să se ostenească a stingheri pe alții. Un anarhist e cel mai prin excelență ateu. Ei dărâmă zeii cerului și-ai pământului și nu trebuie să ridice alt zeu, chiar atunci când acest zeu ar fi cea mai sublimă concepție. Un anarhist nu se închină nici chiar anarhismului, de aceea e anarhist.

Anarhiștii pot admite ideile, aspirațiile socialiștilor, întrucât nimic pozitiv, palpabil, nu a avut încă loc. Cu atât mai mult socialiștii n-au de ce se înverșuna împotriva anarhiștilor, deoarece ei preconizează starea cea mai perfectă, la care putem tinde, pe care oricine o poate dori. Și fiindcă singura acțiune pozitivă, reală, ce poate fi urmărită deocamdată, Revoluția asupra căreia nu mai începe dispută pentru că atât anarhiștii cât și socialiștii revoluționari recunosc necesitatea ei, nu pricep pentru ce revoluționarii, de orice soi, n-ar lua această acțiune ca țel și n-ar lupta pentru îndeplinirea ei, fiecare cu armele sale, pe drumul său, în comun când ar fi de nevoie, păstrând firește, fiecare, părerile sale.

Și, după revoluție vom vedea...

Biblioteca Anarhistă

Mina Neuwirth
Neînțelegere
Revista Ideei, 1908, Nr. LXXI (1)
1908

anarhiva.com

ro.theanarchistlibrary.org